

Shrnutí:

I déle než 35 let po pádu centrálně plánované ekonomiky v České republice přetrvává fenomén cenové regulace. Tento typ veřejnoprávních zásahů do smluvní svobody byl v dřívějších letech mnohdy kritizován a pozvolna docházelo k odstraňování regulovaných položek z obsahu cenových výměrů. Plná liberalizace cen ovšem není na místě v situaci, kdy některé trhy s nezastupitelným zbožím a službami vykazují znaky tržního selhání. Nadto je třeba zohlednit, že v poslední době jsme byli svědky několika závažných cenových šoků plynoucích z krizí, kterým stát čelil – jmenovitě energetické krize v souvislosti s náhlým ukončením činnosti některých alternativních dodavatelů, pandemie covid-19 a konečně i války na Ukrajině. Je otevřenou otázkou, zda právní úprava a cenové orgány dokázaly na tyto mimořádné situace akceschopně reagovat. I z jiných hledisek lze však uplatnění cenových předpisů považovat spíše za nevyužitou příležitost, jak mohou orgány veřejné moci efektivně chránit slabší smluvní stranu proti cenovému diktátu silnějšího obchodního partnera. Určitou novou etapu cenové regulace by mohly přinést změny v důsledku poslední velké novely zákona o cenách, provedené zákonem č. 265/2024 Sb. Právě zhodnocení právního stavu po této novele a nastínění úvah *de lege ferenda* je předmětem tohoto článku.

Klíčová slova: regulace cen, zákon o cenách, tržní selhání, ochrana slabší strany, věcné usměrňování cen, svoboda podnikání.

The Major Amendment to the Prices Act: Still Halfway to Effective Public-Law Protection of the Weaker Party? – summary:

The phenomenon of price regulation still – more than 35 years after the collapse of the centrally planned economy – preserves in the Czech legislation. Such kind of the public intervention in contractual freedom has been often criticized in the previous years, and the items under regulation have been gradually removed from the so-called price assessments. However, a full price liberalization is not feasible when some markets with irreplaceable goods and services are affected by a market failure. Furthermore, it should be noted that we have recently witnessed several serious price shocks resulting from the crises, namely the energy crisis related to the sudden cessations of operation by some alternative electric power suppliers, the COVID-19 pandemic, and finally the war in Ukraine. It is an open question whether the legal framework and regulatory authorities have been able to respond effectively to these extraordinary situations. Also from other perspectives, the application of price regulations can be seen as a missed opportunity for the public authorities to effectively protect a weaker contracting party against a price dictate of the stronger businesses. The changes arising from the latest major amendment to the Prices Act, implemented by Act No. 265/2024 Coll., could bring about a new phase of price regulation. This article assesses the legal situation following this amendment and outlines some *de lege ferenda* proposals.

Keywords: price regulation, Act on Prices, market failure, protection of a weaker party, substantive price regulation, freedom to conduct a business.